

STIMULAREA COMPETENȚELOR DE COMUNICARE ÎN ORELE DE LECTURĂ LA CLASA A II-A

Autor: Prof. înv. primar OLTEANU CAMELIA

Școala: Liceul Tehnologic „I. C. BRĂȚIANU” Nicolae Bălcescu

Dezvoltarea competențelor de comunicare reprezintă un obiectiv important al procesului de învățământ în ciclul primar. În același timp, ea constituie unul din instrumentele de bază ale muncii intelectuale fără de care nu poate fi concepută evoluția cu rezultate corespunzătoare, a elevilor.

Activitatea de dezvoltare a competențelor de comunicare ale elevilor este foarte complexă. Ea se desfășoară în sfera întregului proces de învățământ, la toate disciplinele școlare, precum și în cadrul activităților extrașcolare. Se perfecționează prin solicitarea efortului intelectual al elevilor, prin punerea sistematică a lor în situația de a exersa, într-o formă sau alta, verbalizarea, pe cât posibil, în mod liber. Faptul că elevii ascultă și înțeleg ceea ce li se relatează de către o altă persoană, de către învățător, nu poate fi suficient pentru ca ei să învețe să exprime în mod liber ceea ce cunosc, observațiile, impresiile sau gândurile lor proprii.

Exersarea verbalizării libere, încă din clasa I, ajută la depășirea dificultăților de adaptare la specificul muncii școlare, le stimulează încrederea în posibilitățile de a relata aspecte din experiența personală, din impresiile și observațiile pe care le-au făcut asupra realităților în mijlocul cărora trăiesc și își desfășoară activitatea.

Odată cu intrarea elevilor în școală rigorile procesului de învățământ, mai ales în cazul unor clase cu efective mari, reduc simțitor ocaziile în care școlarii pot să se exprime liber, să exerseze liber, actul vorbitului. Totuși, există posibilități pentru extinderea considerabilă a situațiilor în care elevii să fie angajați în exersarea actului exprimării libere atât la lecții, cât și în activitatea extradidactică, prin desfășurarea unor proiecte/programe/activități cu specific.

Experiența de viață, care se constituie în cele mai multe cazuri, spontan, poate fi preluată în cadrul lecțiilor/activităților unde ea se elaborează și se organizează după norme mai riguroase în ceea ce privește schimbul de idei și dialogul. Formularea de către elevi a întrebărilor se înscrie cu contribuții importante la înțelegerea și însușirea conținutului textului studiat, la dezvoltarea competențelor de comunicare ale elevilor.

Formarea și dezvoltarea la elevi a unei conduite verbale stimulează activitatea intelectuală și influențează dezvoltarea lor psihică. Activitatea pentru explicarea cuvintelor și expresiilor ar trebui denumită mai precis o activitate pentru însușirea, învățarea și folosirea resurselor expresive ale limbii care nu se limitează însă numai la lexic. Activitatea aceasta are

rostul să cultive comunicarea orală, să-i învețe pe elevi cum să se exprime corect, literar, concis și plastic în același timp, cum să lucreze pentru perfecționarea propriului limbaj.

În continuare voi prezenta un exemplu concret prin care am urmărit dezvoltarea competențelor de comunicare ale elevilor mei de clasa a II-a în orele de lectură. Mi-am propus ca temă pentru două ore de lectură textul “Puișorul și vulpea”, o adaptare după Ion Pas.

În prima oră, pentru captarea atenției am folosit un joc de puzzle, cu 6 piese, care prin reconstituire dezvăluia o imagine cu o vulpe și un puișor. Am numit pentru reconstituire cel mai tăcut și emotiv elev, care a fost nerăbdător să descopere imaginea, învingându-și astfel emoțiile pe care le are de câte ori se află în fața colegilor săi. Am anunțat titlul textului pe care urma să-l studiem, am numit autorul, am prezentat fotografia lui și două cărți scrise de el care se găsesc în bibliotecă. I-am rugat pe copii să fie extrem de atenți la imaginile și textul ce urmau a fi prezentate deoarece în a doua parte a orei vor avea de redat prin desen un fragment din text, care i-a impresionat cel mai mult.

Conținutul textului l-am oferit copiilor cu ajutorul unui material PowerPoint, cu imagini adecvate, o parte animate, atractive pentru elevii mici. Alineatele din slide-uri au fost citite de către elevi. După vizionare am formulat câteva întrebări cu scopul de a verifica dacă elevii au urmărit cu atenție faptele personajelor. Am analizat și imaginile din prezentare, am formulat propoziții pe marginea lor, utilizând cuvinte din text, am explicat noile cuvinte și le-am folosit în alte enunțuri. Am numit să răspundă pe absolut toți elevii, insistând pe formularea corectă a propozițiilor, pe pronunția corectă a cuvintelor.

Am trecut apoi la explicarea sarcinii de lucru individual. Elevii au avut de redat printr-un desen o scenă din text, care i-a impresionat mai mult. Le-am precizat timpul de lucru, m-am asigurat că toți elevii au materialele necesare. La expirarea timpului de lucru fiecare elev a venit în fața clasei și a prezentat momentul din text ales și desenat de el.

La sfârșitul orei, ca temă pentru acasă, le-am dat elevilor să memoreze câteva versuri din transpunerea în versuri a textului învățat cu scopul de a realiza o dramatizare în ora următoare. I-am lăsat să-și aleagă personajul pe care vor să-l interpreteze.

În ora a doua am realizat momentul de actualizare a „ancorelor învățării”, folosind dramatizarea. Am confecționat special pentru oră câte o mască pentru vulpe, respectiv pentru puișor. Elevii au venit în față, câte trei, doi au interpretat rolurile celor două personaje și al treilea a fost povestitorul.

Elevii au avut ca sarcină de lucru, în perechi, de realizat un desen care să ilustreze un alt sfârșit al poveștii. Și cu această ocazie și-au exersat competențele de comunicare, deoarece a fost nevoie să comunice cu colegul, să-și spună fiecare părerea despre un alt sfârșit al întâmplării, apoi să ajungă la un acord și să înceapă lucrul efectiv, având în vedere timpul de lucru limitat.

La finalul timpului de lucru, fiecare pereche a venit în fața clasei și a prezentat desenul realizat, explicând tuturor la ce final s-a gândit. Colegii au avut posibilitatea să adreseze întrebări celor care prezentau, legate de conținutul lucrării lor. Încurajez de câte ori am ocazia acest exercițiu – formularea de întrebări legate de conținutul unui text – pentru că eu consider că formularea unei întrebări atestă mult mai clar decât un răspuns, capacitatea de sinteză, de selecție, de claritate a ideilor și de exprimare a lor corectă, decât un răspuns la o întrebare.

La finalul lecției am sintetizat învățătura textului, am înțeles că e bine să ascultăm de părinți pentru a nu cădea în capcana celor care ne vor răul. Pentru momentul de evaluare am folosit o fișă independentă în care elevii trebuiau să numeroteze imaginile în funcție de ordinea întâmplărilor din text.

Ca temă pentru acasă au primit ca sarcină de citit împreună cu un membru adult al familiei o altă lectură, scurtă, cu personaje din lumea necuvântătoarelor. Urmăresc prin acest exercițiu să-i determin pe părinți să petreacă zilnic puțin timp împreună cu copilul lor, citind. Și la ședințele, respectiv lectoratele cu părinții insist pe faptul că educația se realizează prin modele, exemplul personal fiind primordial. Nu e de ajuns să-i spui unui copil de clasa a II-a “Ia cartea, mergi și citește!”. Este esențial să te dai drept model, iei tu ca adult cartea, îl chemi lângă tine, îl rogi să înceapă el, îl încurajezi la fiecare pas, discuți cu el despre personaje, analizezi faptele lor și învățătura textului.

Lucrările din fiecare oră de lectură le afișez periodic la panoul dedicat orei de lectură, pe lângă informațiile despre autor, imagini ale personajelor etc. Copiii sunt foarte mândri de ceea ce au realizat, arată și părinților lucrările lor. Consider că e necesar să simtă că munca le este apreciată, că orice efort contează, că devin mai buni și mai siguri pe ei cu fiecare cerință rezolvată corespunzător.

BIBLIOGRAFIE:

- 📖 Paul Cornea, *Introducere în teoria lecturii*, Ed. Minerva, București, 1988;
- 📖 Olga Duțu, *Didactica limbii române și comunicării în ciclul primar*, Ed. Europolis, Constanța, 2002;